

P-ISSN 2651-1630
E-ISSN 2672-9040

วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

Journal of Social Science
and Buddhistic Anthropology

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2563)
Vol.5 No 2 (February 2020)

วัดวังตะวันตก จังหวัดนครศรีธรรมราช





วารสารสังคมศาสตร์และ
มานุษยวิทยาเชิงพุทธ
Journal of Social Science and
Buddhistic Anthropology

P-ISSN : 2651-1630 ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2563)

E-ISSN : 2672-9040 Vol.5 No.2 (February 2020)

● **วัตถุประสงค์**

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ เป็นวารสารวิชาการของ
วัด วัดตะวันออก อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา
ค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และ
นักศึกษา ในมิติที่สนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์
ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม
รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ
บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย
2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้ง
ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอก
วัด ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์
ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการ หรือ
บทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน
บทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของ
บรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มา



วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

☛ **เจ้าของ**

วัดวังตะวันตก

1343/5 ถนนราชดำเนิน ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 061-5262919 โทรสาร. 075-340-042 E-mail : suriya.surg@mcu.ac.th

☛ **ที่ปรึกษา**

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระราชปริยัติกิจวิ, ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสุธี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูพรหมเชตตมหารักษ์, ดร.

เจ้าอาวาสวัดวังตะวันตก โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

☛ **บรรณาธิการบริหาร**

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย(คงคาไหว), ดร.

วัดวังตะวันตก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

☛ **หัวหน้ากองบรรณาธิการ**

นางสาวบุญญาดา จงละเอียด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช



เรื่อง	หน้า
บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ฉ)
บทความวิชาการ : Academic Article	
บทบาทของพระพุทธเจ้าในการเผยแผ่ธรรม BUDDHA'S ROLE FOR THE PROPAGATION OF DHARMA วันชาติ ชาลุมวิจิตร และประยงค์ แสนบุราณ	1
บทความวิจัย : Research Articles	
การใช้หลักสภามิยธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหาร ส่วนตำบลเสาธง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช AN APPLICATION OF SARANIYADHAMMA IN PERFORMANCE OF PERSONNELS IN SAOTHONG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION ROPHIBUN DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE ธรรมบุญ มูณีนังใจ, กิ่งตภณ ทุมทองแก้ว และสุปรีชา ชำนาญคุณิทร	18
มาตรการทางกฎหมายในการลดอันตรายจากการใช้กัญชาทางการแพทย์ LEGAL MEASURES TO REDUCE THE DANGERS OF MEDICAL MARIJUANA USE ธานี วรภัทร์	35
รูปแบบความร่วมมือการค้าชายแดนของผู้ประกอบการสินค้าเกษตร ไทย - ลาว จังหวัดบึงกาฬ ประเทศไทย และแขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว A MODEL COLLABORATIVE OF BORDER TRADE COOPERATION AMONG AGRICULTURAL THE THAI-LAO BUENKAN PROVINCE THAILAND AND BOLIKHAMXAY PROVINCE LAOS PDR. มนิรัตน์ ไชยสีขารี	50



สารบัญ (ต่อ)

<p>การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ว่าการอำเภอ ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช</p> <p>AN APPLICATION OF IDHIPADA DHAMMA IN WORK PERFORMANCE OF PERSONNEL IN CHA-LIAT DISTRICT OFFICE NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE</p> <p>สุนทรธรรม ไชยเรนทร์ และกันตภณ ทุกทองแก้ว</p>	66
<p>ความชอบธรรมกับการเปลี่ยนแปลงองค์การของกรมสอบสวนคดีพิเศษ</p> <p>LEGITIMACY AND ORGANIZATIONAL CHANGE OF THE DEPARTMENT OF SPECIAL INVESTIGATION</p> <p>จิรัฐวัฒน์ ชัยชนธานุรักษ์ และสุรดา สมพงษ์</p>	79
<p>การศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวภูมิภาษาศาสตร์</p> <p>A GEOGRAPHICAL LINGUISTICS STUDY OF DIALECTS SPOKEN IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE</p> <p>พระสิทธิศักดิ์ ธรรมทายาท (พรมสิทธิ์), เวียงเดช ปิ่นเขื่อนขัติย์ และปรีชา คะนเสนอก</p>	92
<p>การศึกษาคุณค่าโบสถ์มาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านพุทธจริยธรรมใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p> <p>A STUDY OF THE MERIT VALUE TO CREATE A BUDDHIST MORAL LEARNING PROCESS IN THE NORTHEAST</p> <p>พระศรีสังฆญาณมณี, ปราชกร ปุระกัน และทუნศักดิ์ วัฒน</p>	108
<p>พุทธวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์</p> <p>BUDDHIST MANAGEMENT METHODS BUDDHIST WAY SCHOOL IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE</p> <p>พระอธิการวิชัย แสงโสมณ</p>	123
<p>แนวทางการนำเสนอเรื่องกรรมที่สอดคล้องกับสังคมไทยปัจจุบัน</p> <p>GUIDELINES IN PROPOSING THE KAMMA HARMONIZED WITH CURRENT THAI SOCIETY</p> <p>สุรวัดน์ จีรัตน์ศิริกุล</p>	138

การศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวภูมิภาษาศาสตร์
A GEOGRAPHICAL LINGUISTICS STUDY OF DIALECTS SPOKEN
IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระสิทธิศักดิ์ ธรรมทายาท (พรหมสิทธิ์)

Phra Sittsakdi Thammatayath (Promsakdi)

เรืองเดช ปิ่นเชื้อบพิชัย

Ruangdet Pincheuekhat

ปริชา ทัศนชนอก

Preecha Thanachnok

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Email: a_huaghotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ภาษาถิ่นพร้อมทั้งจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา การวิจัยนี้ใช้รูปแบบสาขาวิธีวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณตามทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงพรรณนา (Descriptive Linguistics) ซึ่งใช้เครื่องมือแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 3,743 หมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่าระบบเสียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มภาษา คือ ภาษาโคราช ภาษาอีสาน ภาษามอญ ภาษายวน ภาษาอัญกุล สามารถแบ่งระบบเสียงออกเป็น 1) ระบบเสียงภาษาโคราชซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 2) ระบบเสียงภาษาอีสานซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 3) ระบบเสียงภาษามอญซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 16 หน่วยสระประสมมี 2 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง 4) ระบบเสียงภาษายวนซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 18 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 15 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 5) ระบบเสียงภาษาอัญกุลซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 27 หน่วยเสียงมีเสียงควบกล้ำ 14 สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียงเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และนำข้อมูลการวิเคราะห์จัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นปรากฏผู้พูดภาษาต่าง ๆ ดังนี้

* Received 29 January 2020; Revised 29 February 2020; Accepted 29 February 2020



ภาษาโคราชจำนวนผู้พูด 1,311,722 คน ภาษาอีสานจำนวนผู้พูด 683,356 คน ภาษายวนจำนวนผู้พูด 4,686 คน ภาษามอญจำนวนผู้พูด 541 คน ภาษาลัวจำนวนผู้พูด 768 คน ภาษาไทยกลางจำนวนผู้พูด 282,294 คน ภาษาอื่นๆจำนวนผู้พูด 2,965 คน

คำสำคัญ: ภาษาถิ่น, ภูมิศาสตร์คำศัพท์, ระบบนิยามภาษาถิ่น

Abstract

This research objectives are studying and analysis of the dialects for devise the geography dialect, using the integrated research methodology are qualitative and quantitative based on the descriptive linguistics using the questionnaires to survey of geography dialect of 3,743 villages by purposive theory.

Composed of research results the phonology dialects divided are Khorat, Esan, Mon, Yuan (Lanna), Nahkur(Chao Bon) can divide the sound systems as follows: 1)The phonology of Khorat there are 20 Consonant sounds, No Consonant clusters, 18 Monothong Vowel Sounds, 3 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. 2)The phonology of Esan (Laotian, Lao) there are 19 Consonant sounds, No Consonant clusters, 18 Monothong Vowel Sounds, 3 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. 3)The phonology of Mon there are 20 Consonant sounds, No Consonant clusters, 16 Monothong Vowel Sounds, 2 Diphthong Vowel Sounds, 4 Tonal sounds. 4)The phonology of Yuan (Lanna) there are 18 Consonant sounds, No Consonant clusters, 15 Monothong Vowel Sounds, 2 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. 5)The phonology of Nahkur(Chao Bon) there are 27 Consonant sounds, 14 Consonant clusters, 18 Monothong Vowel Sounds, 3 Diphthong Vowel Sounds, 5 Tonal sounds. And the analysis data were used to create geography linguistics dialect appearing speakers as follows : The Khorat language of speakers 1,311,722, The Isan language of speakers 683,356, The Yuan (Lanna) language of speakers 4,686, The Mon language of speakers 541, The Nahkur(Chao Bon) language of speakers 768, The Central Thai language of speakers 282,294, other languages of speakers 2,965.

Keywords: Dialects, Geographical Linguistics , Phonology Of Dialects



บทนำ

คนไทยตั้งถิ่นฐานอยู่ส่วนต่าง ๆ ของประเทศและเกิดการผสมผสานกลมกลืนของชาติ กับกลุ่มชนที่พูดภาษาอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทำให้เกิดการผสมผสานกลมกลืนทางภาษา การรับวัฒนธรรมจากชนกลุ่มอื่นก็อาจได้รับอิทธิพลทางภาษาของชนกลุ่มนั้น ๆ สังคมไทยเป็น สังคมที่มีความหลากหลายทางภาษาและมีความหลายทางวัฒนธรรม เพราะในประเทศไทย นอกจากจะมีคนไทยแล้วยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น จีน มอญ เขมร กะเหรี่ยง ม้ง เย้า อีเกอ เป็นต้น ภาษาไทยเองก็มีความหลากหลายเพราะคนไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ ใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน ไปตามถิ่นที่อยู่การแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นจึงมักพิจารณาจากเขตการปกครองหรือสภาพ ภูมิศาสตร์ ดังนั้นภาษาถิ่นในประเทศไทยจึงอาจแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆตามลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็น 4 กลุ่มพูดกันใน 4 ภาคคือภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน ภาษาถิ่นใต้ และภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นจึงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของท้องถิ่น โดยทั่วไปคนไทยสามารถบอก ได้ว่าผู้ที่พูดภาษาถิ่นนั้นเป็นคนภาคใดของประเทศภาษาถิ่นมีความสำคัญในการสร้างสรรค์ วรรณกรรมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นภาษาถิ่นจึงเป็นเอกลักษณ์ที่ สำคัญของท้องถิ่น ซึ่งปรากฏอยู่ในงานศิลปะต่าง ๆ เช่น เพลงพื้นบ้านนิทานพื้นบ้าน เป็นต้น

การศึกษาภาษาถิ่นเพื่อศึกษาแนวแบ่งเขตภาษานั้น เป็นการศึกษาภาษากับถิ่นที่อยู่ อาศัยทางภูมิศาสตร์เรียกว่า ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น (Dialect Geography) มีวัตถุประสงค์ศึกษา รูปแบบของภาษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเสียง ด้านคำศัพท์ เป็นต้นที่แตกต่างกันออกไปตาม ถิ่นภูมิศาสตร์และนำความแตกต่างดังกล่าวมาจัดเขตทางภูมิศาสตร์ของภาษาโดยแสดงบนแผนที่ และมีการแบ่งเส้นแบ่งเขตภาษา (isogloss) โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่มากที่สุด ในประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่เกือบ 1 ใน 3 (สมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2533) ซึ่งกล่าวว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้มีภาษาพูดแตกต่างกันออกไป เช่นคนนครราชสีมา หรือเรียกกัน ติดปากว่า คนโคราช สำเนียงการพูดอีกอย่างหนึ่ง คนสกลนคร ก็สำเนียงอีกอย่างหนึ่ง คน ขอนแก่น ก็อีกสำเนียงหนึ่ง ไม่เหมือนกันภาษาส่วนใหญ่ใช้ภาษาอีสานหรือเรียกกันติดปากว่า ภาษาลาว ซึ่งพิจารณาคำต่าง ๆ แล้วก็คล้ายกับภาษาไทยนี้เอง แต่สำเนียงเพี้ยนไปทางลาว ชัดเจน และเมื่อเป็นภาษาที่คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้สื่อสารกันจึงเรียกภาษานี้ว่า ภาษา อีสาน แต่คนที่พูดอีสาน เขาเรียก “เว้าลาว” เหมือนกับภาคเหนือที่ใช้เรียกคนที่พูดภาษาเหนือ ว่า “อู้ก่าเมือง” (ถาวร สุขงศ, 2526)

ภาษาถิ่นที่พูดกันที่โคราชหรือที่เรียกว่า ภาษาโคราช หรือจะเรียกว่าภาษาไทยสำเนียง โคราชจะเหมาะกว่า คำที่ใช้พูดเป็นภาษาไทย ลาว เขมร ฉวน และ มอญ แต่ดัดแปลงให้คล้อง ปากภายในกำแพงเมือง (สมัยก่อน) มีชื่อบ้านที่น่าสนใจอยู่ บ้านสวนซ่า (บ้านซ่า) บ้านฉวน บ้านมอญ ภายนอกเมืองทางทิศใต้ มีบ้านศก (บ้านเขมร) ก็มีที่บ้านตะตุ คืออำเภอนิคมอภัย เป็นเชื้อลาวสายเวียงจันทน์ บ้านสันหิยะ ที่อำเภอนนลาว (เปลี่ยนเป็นโนนไทย ภายหลัง) อำเภอนันท์ (เปลี่ยนเป็นสีบัว) เป็นลาวพวน นอกจากนี้ ก็มีพูดภาษาขมอญ ที่บ้านพุทราขมอญ



บ้านพุทธทาสขอนแก่น ที่บ้านพลับพลา อำเภอโซ่พิสัย และบ้านลำพะเลิง อำเภอปักธงชัย เมื่อคนที่มีเชื้อชาติต่างกันแต่งงานกัน การสัมพันธ์กันทางเป็นสามี ภรรยา ไม่มีการรังเกียจ การพูดจามักจะเหมือนแม่ ฝ่ายพ่อจะมาจากไหนพ่อก็พูดภาษาของตนไป แต่ลูกพูดตามแม่ สำเนียงโคราชจึงยินยู่ได้ ด้วยประการดังกล่าวนี้ (ขุนสุนทรศึกษากร, 2521) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของภาษาถิ่นและการจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่สนใจด้านภาษาถิ่นและยังเป็นการอนุรักษ์ภาษาถิ่นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาษาถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อนำผลการศึกษามาทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นที่พูดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์ภาษาถิ่นระบบเสียง โครงสร้างภาษาถิ่น และภูมิศาสตร์คำศัพท์ของภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้วยการนำระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาใช้ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงพรรณนา (Descriptive Linguistics) ภายใต้ขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเนื้อหาจากสำรา งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์ภาษาถิ่นภูมิศาสตร์คำศัพท์และการศึกษาเสียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษาเฉพาะคำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและสถานที่เก็บข้อมูลกับผู้ออกภาษาคัดเลือกและแบ่งพื้นที่วิจัย 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ออกภาษาหลัก ใน 5 พื้นที่ คือ ภาษาไทยโคราชที่อำเภอพิมาย กลุ่มภาษาไทยอีสาน ที่อำเภอบัวใหญ่ กลุ่มภาษายวน ที่อำเภอสี่คิ้ว กลุ่มภาษามอญ ที่บ้านพระเพลิง อำเภอปักธงชัย และกลุ่มภาษาญ้อกูร ที่บ้านกลาง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มที่ 2 กลุ่มประชากร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามสำรวจประชาชน ในจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่การวิจัยทั้ง 32 อำเภอ ดังต่อไปนี้ 1) อำเภอเมืองนครราชสีมา 2) อำเภอชุมพลวง 3) อำเภอครบุรี 4) อำเภอสูงเนิน 5) อำเภอเสิงสาง 6) อำเภอขามทะเลสอ 7) อำเภอคง 8) อำเภอสี่คิ้ว 9) อำเภอบ้านเหลื่อม 10) อำเภอปากช่อง 11) อำเภอจักราช 12) อำเภอหนองบุญ



มาก 13) อำเภอแก่งสนามนาง 14) อำเภอโชคชัย 15) อำเภอด่านขุนทด 16) อำเภอโนนแดง 17) อำเภอขามสะแกแสง 18) อำเภอวังน้ำเขียว 19) อำเภอโนนไทย 20) อำเภอโนนสูง 21) อำเภอเทพารักษ์ 22) อำเภอเมืองยาง 23) อำเภอบัวใหญ่ 24) อำเภอพระทองคำ 25) อำเภออำพนมชัย 26) อำเภอประทาย 27) อำเภอปักธงชัย 28) อำเภอบัวลาย 29) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ 30) อำเภอสีดา 31) อำเภอพิมาย 32) อำเภอหัวตะพาน

1.3 ขอบเขตของประชากร

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แม่สอนเขตของประชากร คือผู้บอกภาษาไว้ดังนี้

1.3.1 ผู้บอกภาษาหลัก (Key informant) เป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลทางด้านภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการออกเสียง (Pronunciation) ด้านโครงสร้าง (Structural) และการให้ความหมาย (Meaning) ของคำศัพท์ ทั้ง 5 กลุ่มภาษาถิ่น ได้แก่ ประชาชนที่ใช้ภาษาหลักแต่ละกลุ่มภาษาชนกลุ่มละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3.2 เกณฑ์คัดเลือกผู้บอกภาษาประกอบด้วย ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 40-70 ปี ไม่เคยย้ายถิ่นฐาน ระดับการศึกษาอ่านออกเขียนได้ มีอยู่ด้วยออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์ มีเวลาให้ผู้วิจัยอย่างเต็มที่และต้องมีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง

1.3.3 กลุ่มประชากรผู้บอกภาษาได้แก่ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 40 - 70 ปี จำนวน 1 คนต่อ 1 หมู่บ้าน รวม 3,743 คน (มีจำนวน 32 อำเภอ 3,743 หมู่บ้าน) โดยศึกษาด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับจากประชากรในจังหวัดนครราชสีมาโดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยในด้านภาษาถิ่นและการจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์คำศัพท์ ที่เอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้องานวิจัย แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และเอกสารที่เป็นหลักฐานในการวิจัยโดยตรง รวมถึงการสัมภาษณ์จากบุคคล

2.2 สร้างเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย จากการลงสู่ตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้บอกภาษาหลักทั้ง 5 ภาษาถิ่น โดยเครื่องมือต้องผ่านผู้เชี่ยวชาญทำ Focus Group เพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือ (IOC) ก่อนลงไม่ใช้งานจริง

2.3 สัมภาษณ์บุคคลากรต่าง ๆ เพื่อสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและเพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล

3. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญทำ Focus Group เพื่อประเมินคุณภาพเครื่องมือ (IOC) ค้นคว้าวิจัย ดังนี้



3.1 สร้างตารางบัญชีคำศัพท์, ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ตารางทดสอบหน่วยเสียงพยัญชนะ ตารางทดสอบหน่วยเสียงสระ ,แบบสอบถามการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่น

3.2 แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ขอความร่วมมือกับกลุ่มผู้บอกภาษาหลักในจังหวัดนครราชสีมาตามกลุ่มภาษาต่าง ๆ พร้อมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามเขตพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา

3.3 สมุดบันทึกและดินสอ ผู้วิจัยเมื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลเสียงจากกลุ่มตัวอย่าง ได้ใช้สมุดบันทึกและดินสอในการจดบันทึก

3.4 เครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยเมื่อลงพื้นที่จดบันทึกเสียงแล้วต้องบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์และตรวจสอบเสียง ว่าถ่ายเสียงมาถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ เครื่องบันทึกจะช่วยบันทึกเสียงมาจากกลุ่มตัวอย่าง อย่างครบถ้วน

4. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

วิธีรวบรวมข้อมูล ในงานการวิจัยครั้งนี้ กระทำโดยวิธีการดังนี้

ตอนที่ 1 สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับภาษาภาษาถิ่น

1) ทำการสำรวจจากกลุ่มประชากรในจังหวัดนครราชสีมาโดยการนำบัญชีคำศัพท์ แบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ตารางทดสอบเสียงพยัญชนะ ตารางทดสอบเสียงสระ และแบบสอบถามการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่น ที่ได้เตรียมไว้นำไปสำรวจภาษาถิ่นจากกลุ่มประชากรแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ภาษาถิ่น

2) จดบันทึกคำที่ได้จากผู้บอกภาษาโดยใช้สัญลักษณ์

3) ฝึกออกเสียงคำ ตามรายการข้อมูลที่ต้องการศึกษากับผู้บอกภาษาหลายๆครั้ง จนเกิดความมั่นใจว่าสามารถออกเสียงตามสำเนียงภาษาถิ่น หรือใกล้เคียงให้มากที่สุด

4) ใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกเสียงรายการข้อมูลภาษาถิ่นที่ศึกษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 2 สํารวจภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

1) สร้างแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างออกเสียงคำศัพท์ตามสำเนียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยให้มีความหมายตรงหรือใกล้เคียงกับข้อมูลที่กำหนดไว้

2) ส่งแบบสอบถามทุกหมู่บ้าน จังหวัดนครราชสีมา

5. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลมาเรียงลำดับตามหมวดต่าง ๆ เช่น นำข้อมูลมาเรียงลำดับพหุคำเปลี่ยนแปลง โดยนำแบบจากหนังสือภาษาศาสตร์ภาษาไทย ของ เรืองเดช ปิ่นเชื้อนชิตีย์ (เรืองเดช ปิ่นเชื้อนชิตีย์, 2554) เช่น หมวดพยัญชนะ หมวดสระ หมวดวรรณยุกต์ และหมวดพยางค์ การจัดหมวดหมู่ในหนังสือภาษาไทยถิ่น (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2551)



5.2 นำคำศัพท์ที่ได้มาวิเคราะห์เสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ โครงสร้างตามเสียงที่บันทึกได้จากกลุ่มตัวอย่างที่บันทึกขึ้นที่

5.3 เลือกนำคำศัพท์ที่ได้มาวิเคราะห์พื้นที่แหล่งที่มา ที่บันทึกได้จากกลุ่มตัวอย่างที่บันทึกขึ้นที่เขียนแผนภูมิศาสตร์คำศัพท์

6. ขึ้นสรุปผลข้อมูล

6.1 วิธีจัดสรุปผลข้อมูล ใช้วิธีการสรุปผลการวิเคราะห์ตามพรรณนาวิเคราะห์ แบ่งวิเคราะห์ตามหมวดที่ได้แยกไว้ มาสรุปเป็น หมวดระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ โครงสร้างคำ เช่น คำพยางค์เดี่ยว คำสองพยางค์ และคำหลายพยางค์ เป็นต้น

6.2 สรุปแผนที่ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นที่ปรากฏในจังหวัดนครราชสีมา

6.3 วิธีการอภิปรายและแนะนำผล ใช้วิธีการนำงานวิจัยเปรียบเทียบกับข้อแตกต่างว่ามีผลสรุปแตกต่างกันอย่างไรบ้าง และแนะนำเพื่อไปต่อยอดงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์

ผลการวิจัย

1. ภาษาถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมาพบว่าสามารถแบ่งเป็นระบบเสียง ได้ดังนี้

1.1 ภาษาโคราช ระบบเสียงภาษาโคราชจังหวัดนครราชสีมาพบทั้งจังหวัดนครราชสีมาและบางจังหวัดเช่นบุรีรัมย์ ชัยภูมิและสระแก้วจัดเป็นภาษาในตระกูลไต (Tai family)ตระกูลภาษาคำไต (Kam-Tai family)ภาษาโคราช (Khorat) ซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียงไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาโคราชมีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) เช่น CV¹ เช่น /kɔ̃˥˥-ɔn˥˥/ [กะจ้อน] "เล็ก, แคระ", CVV¹ เช่น /kʰi˥˥/ [ซี] "อุจจาระ" โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllabic) เช่น CV¹+CVV¹ เช่น /ka˥˥+cao˥˥/ [กะจ่า] "กลางอ่อนกลางแก่" โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV¹+CV(VN)¹ เช่น /kʰa˥˥+yɔn˥˥/ [ช ะ ห ย ้อ น] "น้ำ แ ปล", CV¹+CVV¹/kʰua˥˥+mi˥˥/ [ข้าวหมี่] "ผัดหมี่โคราช" โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /cʰ+peen˥˥+ɔy˥˥/ [ฉึบป็นไอ] "จะเป็นอะไร", แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /ka˥˥ + daw˥˥ + diŋ˥˥/ [กะเต๋าดิ้น] "ช้อนก แ่นง", Mono + Dis + Mono เช่น /sək˥˥+kə˥˥+bwa˥˥/ [สากกะบือ] "สาก"

1.2 ภาษาอีสาน ระบบเสียงภาษาอีสานจังหวัดนครราชสีมาพบในหลายหลายอำเภอในหลายพื้นที่ในจังหวัด โดยเฉพาะฝั่งอำเภอบัวใหญ่ บัวลาย สีดา โนนแดง แก้งสนามนาง จัดเป็นภาษาในตระกูลไต (Tai family) ตระกูลภาษาคำไต (Kam-Tai family) ในกลุ่มภาษาไทกลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลาง (Central Mekong River group) ชื่อว่าไทยลาว (Laotian



Tai, Lao) ซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ
สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษายีสานมีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) เช่น CV¹ เช่น /la¹/ [ละ] “ปล่อย่าง”, CVV¹ เช่น /wi¹/ [วี] “พืด” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllabic) เช่น CV¹+CW¹ เช่น /ka¹ taa¹/ [กะต่า] “ตระกร้าที่มีหู” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV¹+CV(VN)¹ เช่น /k¹ɔ¹ haay¹/ [ซีฮ้าย] “ซีเหล่” โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /pen¹ taa¹ k¹ɔ¹ dia¹/ [แป้นต่าซีเดีย] “เป็นที่วังนียง”, แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /ka¹+taa¹+kia¹/ [กะต่าเวีย] “ตระกร้าไม้เกลือ”, Mono + Dis + Mono เช่น /k¹ɔ¹+ka¹+huan¹/ [ซีกะหลีน] “ซีโหลงฮอน”

1.3 ภาษามอญ ระบบเสียงภาษามอญจังหวัดนครราชสีมาพบแถบบ้านพะเพ็ง อำเภอปักธงชัย จัดเป็นภาษาในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) กลุ่มภาษามอญ-เขมร (Mon-khmer) ซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 16 หน่วยสระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง

ภาษามอญมีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) CV¹ เช่น /la¹/ [ล๊ะ] “แกง”, CVV¹ เช่น /pee¹/ [เป] “ปี่” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllabic) CV¹+CV(VN)¹ เช่น /k¹cee¹/ [ละเจง] “ถนน” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV¹ + CV(VS)¹ เช่น /haa¹ rok¹/ [ฮาร็อก] “ปลาร้า” โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /ban¹naa¹lee¹/ [บ้านกลาง] “ประตู” แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /p¹la¹ laan¹ ta¹/ [ปะลานต๊ะ] “ย่างปลา”, Mono + Dis + Mono เช่น /soom¹pra¹ ny¹/ [โสมประยู] “ตุต”

1.4 ภาษายวน ระบบเสียงภาษายวนจังหวัดนครราชสีมาพบมากในอำเภอสี่คิ้วจัดเป็นภาษาในตระกูลไต (Tai family) ตระกูลภาษาคำไต (Kam-Tai family) ในกลุ่มภาษาไทกลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลาง (Central Mekong River group) ชื่อว่าลานนา (Lanna), ยวน (Yuan) หรือก่าเมือซึ่งพบว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 18 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ สระเดี่ยว 15 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ภาษายวนมีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) CV¹ เช่น /ka¹ tuu¹ / [กะตู่] “เดือน” โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllabic) เช่น CV¹+CV(VS)¹ เช่น /ba¹lak¹/ [บ่ลัก] “ฟักทอง” โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables) CV¹+CV(VN)¹ เช่น /ta¹ hm¹/ [ตะกั้ม] “จิ้งจก”



โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /paal¹pay¹hew²/ [ป่าไปเอ๋ว] "ป่าไปเอี้ยว", แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /bo¹k¹aa¹waan¹/ [บ้อชามหวาน] "มะชามหวาน", Mono + Dis + Mono เช่น /k¹on¹ra¹ya¹/ [คนอะไร] "คนอะไร"

1.5 ภาษาอัญญู ระบบเสียงภาษาอัญญู จังหวัดนครราชสีมาพบในแถบบ้านกลางอำเภอปักธงชัยและอำเภอห้วยแถลงบางหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติกในสาขาภาษามอญ-เขมร (Mon-Khmer) บางพื้นที่เรียกภาษาอัญญู (Nakhur) หรือเรียกกว่าชาวน (Chao Bon) เป็นภาษาที่ไม่พบอักษรเขียนปรากฏแต่มีวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ทั้งบทหรือบททำนองว่ามีเสียงพยัญชนะต้น 27 หน่วยเสียง มีเสียงควบกล้ำ 14 สระเสียง 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

ภาษาอัญญู มีโครงสร้างดังนี้โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Monosyllabic pattern) CV¹ เช่น /p¹aa¹/ [พ้อ] "พ้อ", CV¹ เช่น /h¹wa¹/ [ฮวา] "เมื่อ" โครงสร้างคำสองพยางค์ (Disyllabic pattern) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllabic)CV¹ + CV¹ เช่น /h¹aa¹+naa¹/ [ฮานา] "กระแต" โครงสร้างคำสองพยางค์เทียม (Mono + Mono Syllables)CV¹+CV(N)¹ เช่น /daa¹k¹mo¹/ [ดากหมอน] "น้ำมนต์" โครงสร้างหลายพยางค์ (Polysyllabic pattern) แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono เช่น /bu¹h¹+ni¹aa¹+p¹aa¹/ [บุฮเนียรพ้อ] "แกงผักหวาน", แบบที่สอง Dis + Mono + Mono เช่น /h¹wa¹ci¹am¹ko¹k¹/ [ฮือเขียมกอก] "นกกกระยาง", Mono + Dis + Mono เช่น /mi¹am¹+h¹wa¹+p¹ee¹/ [มียมฮือเปอ] "ตัวรด"

2. แผนภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นที่พูดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

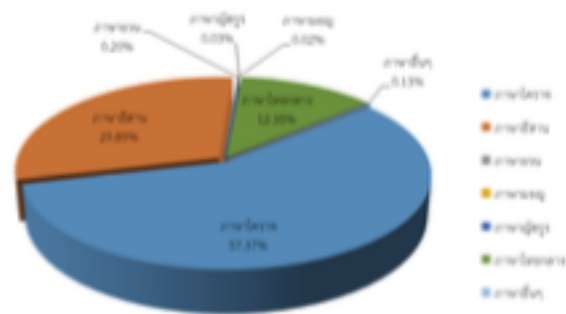
ตารางที่ 1 แสดงผลของการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

ชื่ออำเภอ	ภาษาถิ่น (คน)							รวม (คน)
	ภาษาโคราช	ภาษาอีสาน	ภาษาชนบท	ภาษาอัญญู	ภาษาอัญญู	ภาษาโคราช	ภาษาอัญญู	
เมืองนครราชสีมา	176,236	42,370	-	-	-	116,342	-	334,748
แก่งสนามบาง	4,548	28,322	-	-	-	467	11	33,348
บ้านหนองสอง	33,869	457	-	-	-	882	-	35,208
บ้านหนองแดง	41,686	230	-	-	-	49	-	41,965
คง	63,708	13,729	-	-	-	1,328	136	78,901
ครบุรี	71,042	16,730	-	-	10	7,867	11	95,640
จักราช	48,975	15,463	-	-	-	3,335	2	67,775
เฉลิมพระเกียรติ	27,593	328	-	-	-	7,780	-	35,701
ชุมพวง	44,865	36,392	-	507	-	-	213	81,977
โชคชัย	68,345	4,645	-	31	-	3,021	161	76,203



ชื่ออำเภอ	ภาษาถิ่น (คน)							รวม (คน)
	ภาษาโคราช	ภาษาอีสาน	ภาษาชนบท	ภาษาอยุธยา	ภาษาบุรีรัมย์	ภาษาหนองคาย	ภาษาอื่นๆ	
ตำบลบึงหวด	83,943	32,384	-	-	-	3,386	-	119,713
เทพารักษ์	20,369	2,219	-	-	-	1,927	-	24,515
โนนแดง	3,421	21,464	-	-	-	465	1	25,351
โนนไทย	58,431	474	-	-	-	1,549	-	60,454
โนนสูง	76,304	10,505	-	-	-	17,399	-	104,208
บัวลาย	244	23,115	-	-	-	329	-	23,688
บัวใหญ่	7,143	51,754	-	-	-	863	-	59,760
บ้านเขวาสีอุบล	7,343	12,106	-	-	-	90	-	19,539
ประทาย	8,350	58,640	-	-	-	5,603	-	72,593
ปักธงชัย	52,139	36,354	-	1	758	2,614	-	91,866
ป่าซาง	41,064	27,524	1,284	-	-	66,415	93	136,380
พวงทอง	37,924	1,257	-	-	-	437	374	39,992
พิมาย	100,874	12,004	-	-	-	7,133	-	120,011
เมืองยาง	3,068	19,704	-	-	-	990	-	23,762
ลำพูน	8,093	26,425	-	-	-	130	5	34,653
วังน้ำเขียว	33,942	2,595	-	-	-	4,732	-	41,269
สูงเนิน	56,763	52,353	3,257	-	-	6,934	344	119,651
สีดา	9,904	13,041	-	-	-	198	-	23,143
สูงเนิน	24,994	35,037	145	2	-	12,253	22	72,453
เสิงสาง	25,531	28,827	-	-	-	5,621	313	60,292
หนองบุญมาก	46,528	11,283	-	-	-	888	41	58,740
ห้วยแถลง	24,483	45,645	-	-	-	1,467	1,238	72,833
รวมทั้งจังหวัดราชบุรี	1,311,722	683,356	4,686	541	768	282,294	2,965	2,286,332

จากตารางที่ 1 แสดงการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ชำรงต้น สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบสัดส่วนเป็นเปอร์เซ็นต์ของจำนวนผู้บอกแต่ละภาษา ถิ่นแล้วนำมาแสดงในรูปแบบแผนภูมิ เพื่อแสดงให้เห็นถึงปริมาณความแตกต่างของภาษาถิ่นใน จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้



ภาพที่ 1 แสดงเลขของการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา



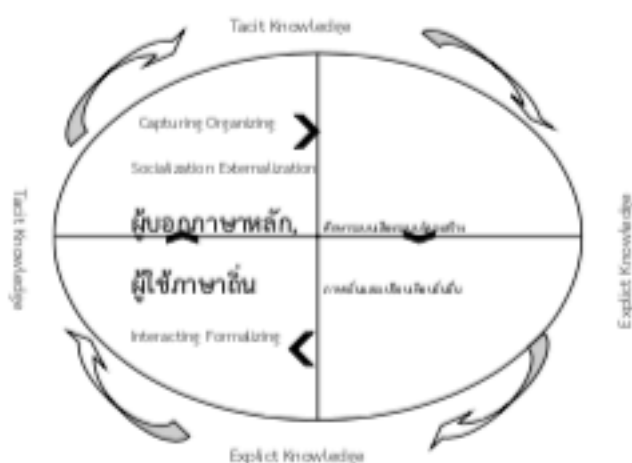
ภาพที่ 2 แสดงเลขของการกระจายภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา



แบ่งเขตทับเส้นแบ่งเขตทับกันสนิทอย่างชัดเจน 53 เส้นแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือภาษาถิ่นกลุ่มไทยโคราชและภาษาถิ่นกลุ่มไทยอีสานแนวแบ่งเขตภาษานี้ยังมีหลักฐานด้านเสียงมกสนับสนุนอีก 2 ด้านคือด้านการกระจายพยัญชนะสระและด้านระบบวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นแต่ละถิ่น การศึกษาด้านเสียงเหล่านี้ ทำให้แบ่งภาษาไทยโคราชออกเป็นกลุ่มย่อยได้ด้วยหลักฐานการกระจายพยัญชนะสระมีแนวโน้มที่จะแบ่งภาษาไทยโคราชออกเป็นกลุ่มย่อยตะวันออกและตะวันตก ส่วนหลักฐานด้านระบบวรรณยุกต์ได้แสดงการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยเหนือและใต้แตกต่างกับงานวิจัยที่พบภาษาไทยโคราช ภาษาอีสาน ภาษาไทยกลาง ภาษามอญ ภาษายวน ภาษาไทยใต้ ภาษาฉียงกู ภาษาญายว ภาษาพวน ภาษาไทยเหนือ ภาษาเขมร ยังมีภาษาอังกฤษและจีนที่ลงพื้นที่วิจัยพบด้วยการอพยพย้ายถิ่นฐานจี๋มีชื่อแตกต่างจากงานวิจัยของ(วิจิตรพันธ์, 2526:1-3)และทางผู้วิจัยได้เปลี่ยนวิธีการจัดทำแผนที่จากระบบเดิมคือการวาดด้วยมือเป็นระบบการทำแผนที่ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และโปรแกรมภูมิสารสนเทศ Geographical Information System (GIS), Arc View/Arc Info/google map เป็นต้นในการวางพื้นที่กีดกันแนชัดชัดเจนแม่นยำขึ้นสอดคล้องกับ สมทรง บุรุษพิพัฒน์ (สมทรง บุรุษพิพัฒน์, 2543) มุ่งขยายการนำเสนอการศึกษาภาษาถิ่นในเชิงภูมิศาสตร์ในทุกภาคของประเทศไทย นำเสนอในรูปแบบแผนที่โดยแบ่งเขตตามกวีตโดยการส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ของโรงเรียนต่างๆ ในทุกอำเภอทั่วประเทศไทยตามไปรษณีย์ ด้วยเหตุนี้อาจจะทำให้ได้รับการตอบกลับแบบสอบถามไม่ครบถ้วนและติดตามยากลำบาก ผู้วิจัยจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา ลงพื้นที่พร้อมกับผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลครบถ้วนเรียบร้อย และสามารถติดตามในหมู่บ้านที่ไม่ได้ส่งคืนแบบสอบถามได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวภูมิภาษาศาสตร์จัดการความรู้ในรูปแบบโมเดลเซอี(SECI Model) การจัดการความรู้ตามทฤษฎี (Nonaka & Ikujiro, 1998) ได้ 4 กระบวนการ ดังนี้



ภาพที่ 3 รูปแบบโมเดล SECI Model วิเคราะห์ในการศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ตามแนวภูมิภาษาศาสตร์

1. **Socialization (S)** ได้ประยุกต์โดยการสร้างเครือข่าย Tacit Knowledge กลุ่มผู้พูดภาษาหลักผู้พูดภาษาถิ่นเพื่อเป็นที่แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้พูดภาษาหลัก นักวิจัยและบุคคลทั่วไป

2. **Externalization (E)** เป็นส่วนของการรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างระบบจัดเก็บงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบเสียงระบบโครงสร้างภาษาถิ่นใน จังหวัดนครราชสีมา ภาษาถิ่นในจังหวัดอื่นและการจัดทำระบบฐานข้อมูลอย่างชัดเจนใน Explicit Knowledge ที่ผู้เชี่ยวชาญสามารถเข้ามาทำการเพิ่มหรือแก้ไขข้อมูลได้

3. **Combination (C)** เป็นการสร้างระบบการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาถิ่นที่มีผู้พูดใน จังหวัดนครราชสีมาและการแสดงรายละเอียดของระบบเสียง ระบบโครงสร้าง คำศัพท์ภาษา ถิ่นที่วิเคราะห์ได้ข้อมูลอย่างชัดเจนใน Explicit Knowledge



4. Internalization (I) เป็นส่วนที่ใช้แผนทฤษฎีภาษาศาสตร์แสดงผู้พูดภาษาถิ่น แต่ละอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อแสดงข้อมูลในมิติของแผนทฤษฎีที่นำเสนอใจสามารถอ่าน ธิญลแบบ Tacit Knowledge

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลวิจัย พบว่า ระบบเสียงภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ภาษาคือ ภาษาโคราช ภาษาอีสาน ภาษามอญ ภาษายวน ภาษาอีญกุล สามารถแบ่งระบบ เสียงออกเป็น 1) ระบบเสียงภาษาโคราชจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง 2) ระบบเสียงภาษาอีสานจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 19 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง 3) ระบบเสียงภาษามอญจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียง พยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 16 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 4 หน่วยเสียง 4) ระบบเสียงภาษายวนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 18 หน่วยเสียง ไม่มีการออกเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำสระเดี่ยว 15 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง 5) ระบบเสียงภาษาอีญกุลจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า มีเสียงพยัญชนะต้น 27 หน่วยเสียง มีเสียงควบกล้ำ 14 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วย เสียง สระประสมมี 3 หน่วยเสียง เสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียง

การศึกษานิติศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปรากฏผู้พูดภาษา ถิ่นต่างๆ ดังนี้ ภาษาโคราชจำนวนผู้พูด 1,311,722 คน ภาษาอีสานจำนวนผู้พูด 683,356 คน ภาษายวนจำนวนผู้พูด 4,686 คน ภาษามอญจำนวนผู้พูด 541 คน ภาษาอีญกุลจำนวนผู้พูด 768 คน ภาษาไทยกลางจำนวนผู้พูด 282,294 คน ภาษาอื่นๆจำนวนผู้พูด 2,965 คน โดย แสดงผลเป็นรูปแบบแผนทฤษฎีคำศัพท์

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษามองเห็นว่าภาษานี้แสดงให้เห็นระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ที่ชัดเจนสามารถเปรียบเทียบกับการศึกษาที่ผ่านมาได้ จึงควรนำไปศึกษาใน ภาษาตระกูลอื่น

1.2 จากผลการศึกษามองเห็นว่าภาษานี้แสดงให้เห็นโครงสร้างของภาษา โดยยึดหลักภาษาถิ่นไทยกลาง ดังนั้นจึงน่าจะศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างภาษาถิ่น ว่ามีผลเช่นไรต่อการออกเสียงภาษาถิ่นและการย้ายถิ่นฐาน



1.3 จากผลการศึกษาจะแสดงให้เห็นการกระจายตัวปรากฏในแผนที่ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา สามารถเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมาถึงการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย ของภาษาถิ่นนั้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลวิจัยไปขยายเพิ่มเติมในกลุ่มภาษาเดียวกันและเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยพื้นที่นอกจังหวัดนครราชสีมา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยในกลุ่มที่ต่างกลุ่มวัย ต่างเพศ และอิทธิพลการโยกย้ายถิ่นฐานกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาษา

2.3 ควรนำผลการวิจัยไปต่อยอดในการบูรณาการกับศาสตร์หรืองานวิจัยอื่นในการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดตามความต้องการ

2.4 ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นช่วงเวลา เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของภาษาในพื้นที่นั้นแบบเจาะจง

เอกสารอ้างอิง

- สุนงภขศึกษากร. (2521). *ภาษาสำเนียงโคราช: ของดีโคราช*. นครราชสีมา: ตราเสีการพิมพ์.
- ชลิตา รินทร์พรหม. (2520). *ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถาวร สุนงภข. (2526). *ภาษาถิ่นโคราช: การศึกษาในเชิงวิเคราะห์เรื่องเสียงและความหมาย*. นครราชสีมา: สมบูรณ์อีเอสพีการพิมพ์.
- ยุบล ชนสีถึงกุล. (2535). ลักษณะสำคัญบางประการของภาษาถิ่นอีสาน. ใน *รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม*.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. (2554). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิจิตรณ์ ภาณุพงศ์. (2530). *ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา: โครงการนำร่อง*. ใน *รายงานผลการวิจัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2551). *ภาษาไทยถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2543). *ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: เอกพิมพ์ไท.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). *จำกัความในภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Nonaka & Ikujiro. (1998). *The knowledge-creating company in Harvard business review on knowledge management*. Boston: Harvard business school Publishing corporation.